

Az Útmutató 2010. márciusi igéje:

„Nincsen senkiben nagyobb szeretet annál, mintha valaki életét adja barátaiért.“ (Jn 15,13)

Meghalt a halál, győzött az élet

„Mit keresitek a holtak között az élőket? Nincs itt, hanem feltámadt.” (Lk 24,5-6) Ilyen egyszerű lenne? Ez a válasz kétségekre, könnyekre, fájdalomokra, csaknem elviselhetetlen szenvedésekre, görcsös küzdelmekre, igazság és megbékélés utáni vágyakozásokra, elhunyt szerettek hiányaira? Ez az, aminek lelkesíteni, erősíteni kellene, ami a századszori elbukás után is felállásra sarkall, ami a reménytelenségben is reménységre biztat, ami nem hagyja, hogy a csüggedés és a rezignáció legyen úrrá életünk mindennapjain? Ez az, ami lehetővé tesz megbékélést és új kezdetet még ott is, ahol begyógyíthatatlannak tűnő sebek szabdalták szét az életet? Ezért van célja és értelme minden életnek, tűnjön az bármily céltalannak vagy értelmetlennek is? Ebben van a válasz a sok miéltre, amelyek számolatlanul keserítik életünk, páncélt vonva szívünk köré védekezéséppén?

„Ekkor kijöttek az asszonyok, és elfutottak a sírbolttól, mert remegés és dőbbenet fogta el őket; és senkinek sem mondtak el semmit, mert féltek.” (Mk 16,8) Nem olyan egyszerű a nagypénteki keresztet, a megaláztatást és vereséget, a hatalom elsöprő gépezetét, a bűn és gonoszság sorozatos győzelmét látva a nem láthatókban hinni. Nem olyan egyszerű a meghaltat az élők között keresni. Nem olyan egyszerű az élő Jézus Krisztusban bízni, a feltámadásra ráhagyatkozni. Világunkban a halál legyőzhetetlennek tapasztalható, gazdasági érdekek és hatalmak szövevénye vesz körül bennünket, rabságban tartva gondolataink és irányultságaink. A siker, megszerzett élmény, hatalom, státusz válik értékmérővé, céljá és életvezetési stratégiává pedig az alkalmazkodás lesz. A külsőségekben oly különbözőek azonban egy irányba menetelnek. El a kereszttől, a veszteségtől, a láthatatlan és elképzelhetetlen bizonytalanságától.

„Ó, ti balgák! Milyen rest a szívetek arra, hogy mindazt elhiggyétek, amit megmondtak a próféták! Hát nem ezt kellett-e elszenvednie a Krisztusnak, és így megdicsőülnie?” (Lk 24,25-26) Az árral szembeszállni, a kereszt felé menni magányos és kényelmetlen cselekedet. Áldozatot és lemondást követel. Az élő Krisztus bizonyossága nélkül menetelőkől megkeseredést és csüggedést, csalódást vagy dacos ellenállást vált ki. A mártír-kereszténység szárazságának örömtelenek a gyümölcsei. Világi siker és győzelem, nyomorúságok és szenvedések nélküli élet nem várható a Krisztussal járó úttól. A hit bátorsága és merészsége azonban a karácsonykor megszülető Kisjézus gyermeki idilli-tisztaságát elhagyva a kereszten halt Jézust az élők között keresi. A felnőtté vált ember felelősségével néz szembe küzdelmekkel és nehézségekkel. Életet, új kezdeteket, közösséget, értelmet, növekedést, szeretetet, megbékélést talál megjelenő élethelyzetekben.

„Ne félj, én vagyok az első és az utolsó, és az élő: halott voltam, de íme, élek örökkön-örökké, és nálam vannak a halál és a pokol kulcsai.” (Jel 1,17-18) A vigasztalás és bizonyosság szavai ezek. Tanúságot tesznek arról, hogy az ember és a világ sorsa nem a semmiből jön és nem oda érkezik. Kezdeté és célja van az életnek, a rombolás és pusztítás ereje és hatalma korlátozott, Krisztus feltámadt, az élet győzött a halál felett. Krisztusban életre vagyunk elhívva! A Krisztus halálából és feltámadásából való élet egyszerű, mert nem állít lehetőségeinket meghaladó elé. A bűn és halál legyőzésében elfogadhatjuk Isten ajándékait. Nehéz, mert sokszor csak magányosan járható és a kereszt vállalására buzdít. Szép, mert látást ad észrevenni a szépet. Izgalmas, mert mer nagyot álmodni, számol Isten segítségével. Magasztos, mert részt ad az isteniből.

Dr. Solymár Mónika

GYÜLEKEZETI ALKALMAK ÉS HÍREK

Istentiszteletek

- **Bécs, 1070 Lindengasse 44/a. kápolna**

2010. április 04.	11.00 óra	Húsvéti istentisztelet úrvacsoraosztással
2010. május 02.	11.00 óra	Istentisztelet – Konfirmációi vizsga
2010. június 06.	11.00 óra	Istentisztelet
- **Graz, Heilandskirche, ill. gyülekezeti terem (8010 Graz, Kaiser Josef-Platz 9.)**

2010. április 25.	16.00 óra	Istentisztelet
2010. június 06.	16.00 óra	Istentisztelet úrvacsoraosztással

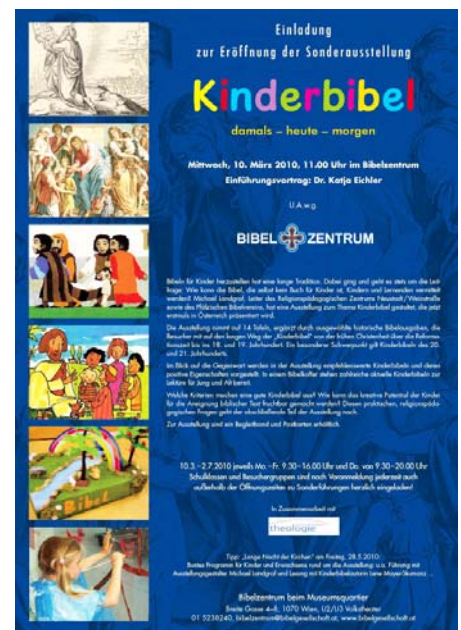
A lelkészi hivatal telefonszáma (csak mobiltelefonon elérhető): ☎ +43/650 58 777 12

A lelkészi hivatal e-mail címe: ✉ evang-ungarisch@chello.at

Gyermekbiblia-kiállítás

Gyermekbibliák egykor, ma és holnap címmel látható a Bécsi Bibliacentrumban az a kiállítás, amely 14 nagyméretű táblán keresztül végigvezet bennünket a kereszténység kezdetétől a reformáción át egészen a mai korig e különleges műfaj történetén. Gyermekközpontúság és teológiai hitelesség feszültsége közepette jelentek meg az egyre újabb és újabb gyermekbibliák, amelyek sokszor generációk hitét és kegyességét határozták meg. A kiállítás szülőknek és nevelőknek tájékozódást is szeretne nyújtani a német nyelven megjelenő gyermekbibliák áradatában. Kritériumok is felsorolásra kerülnek, amelyek alapján ajánlható vagy épp elvetendő egyik-másik alkotás. A mai modern gyermekbibliák egy „bibliakofferben” össze vannak gyűjtve, kézbe vehetőek, megtekinthetők. A kiállításról és a Bibliacentrum munkájáról következő számunkban még beszámolunk.

A kiállítás megtekinthető: Bibelzentrum beim Museumsquartier, Breite Gasse 4-8, 1070 Wien, 2010.03.10.-07.02. között. Nyitvatartási idő: H.-P.: 9.30-18.00, Cs.: 9.30-20.00. A templomok hosszú éjszakája alkalmával gyermekeknek és felnőtteknek egyaránt a gyermekbibliák témakörhöz kapcsolódva szervez programokat a Bibliacentrum. Ennek időpontja: 2010.05.28.

Dsida Jenő: Nagycsütörtökön

A szél suhogva borzong
az olajfa-lombokon.
A kanyargós úton, által az erdön
tömöttörű fáklások jönnek.
Testemet ételül adtam,
véretem italul adtam,
könnyel mostam meg lábaitokat;
Mégis egyedül maradtam.
Hajnal-derengés borzong
a sötét lombokon.
Júdás után, által az erdön
sátánarcú fáklások jönnek.
Testvéreim, tanítványaim!
Égignyúló kemény keresztén
holnap megölnek engem!
És ti alusztok, mélyen alusztok!

Pilinszky János: Harmadnapon

És fölzúgnak a hamuszín egek,
hajnalfele a ravensbrücki fák.
És megérik a fényt a gyökerek.
És szél támad. És fölzeng a világ.

Mert megölhették hitvány zsoldosok,
és megszünhetett dobogni szive –
Harmadnapra legyőzte a halált.
Et resurrexit tertia die.

„Az igaznak az emlékezete áldott” Frenkl Róbert (1934 - 2010)

A *Másokért Együtt* 2010. február 15-i számában röviden jelentette, hogy február 5-én, 76. életévében elhunyt Budapesten dr. Frenkl Róbert orvosprofesszor, a Magyarországi Evangélikus Egyház volt országos felügyelője. E sorok írójának jutott az a kitüntető, de nem könnyű feladat, hogy e lap hasábjain megemlékezék az öröklétbe távozott barátról. Frenkl Róbert oly sokoldalú volt, munkássága a testi s a lelki élet, az egészségügy, az orvos- és a sporttudomány, a teológia oly nagy területét fogta át, miközben az egyház és a magyar társadalom tudományos és gyakorlati kérdéseire is kiterjedt, hogy minderről számot adni egy személyes visszatekintésben szinte lehetetlen.

Itt inkább a barátságunkat megalapozó emlékeimet szeretném felidézni, a találkozásokat, eszmecseréket, a közös munkát és küzdelmet, amelyek Frenkl Róberttel három évtizeden át összekötöttek, és életem végéig megmaradnak számomra útmutatónak. Az Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem volt az a fórum, ahol barátságunk kiteljesedett. Ezt a szervezetet főként Szépfalusi István bécsi evangélikus lelkész, Tóth János genfi jogász és Balla Bálint berlini szociológus hozta létre 1969-ben, néhány hasonló gondolkodású nyugat-európai protestáns magyar emigráns segítségével. Célunk az volt, hogy évenkénti találkozók rendezésével lelki-szellemi otthont adjunk európai gondolkodású, ökumenikus indíttatású protestáns magyar értelmiségieknek. Bár az alapítók s az első évek résztvevői kényszerűségből csak a Nyugaton élők közül kerültek ki, az otthoni hivatalos elutasítás ellenére törekedtünk kapcsolataink kiterjesztésére a vasfüggönyön túlra is.

1978-ban, a vorarlbergi Damülsban tartott "Akadémiai Napjainkon" történt meg először, hogy egy magyarországi előadó közreműködésével élővé válhattak az addig csak áhított kapcsolatok. A programban két előadással is szerepelt "az Osztrák Olimpiai Bizottság vendége" - így, óvatosságból, név nélkül. Csak a helyszínen, az előadóval szembesülve tudtuk meg, hogy a "vendég" neve *Frenkl Róbert*, foglalkozása sportorvos, testnevelési főiskolai tanár és - nem mellékesen - a Deák téri evangélikus gyülekezet presbitere. Második, lenyűgöző előadása "A görcs egyéni és társadalmi következményeiről" meglepően bátor kritikával illette a hazai társadalmi viszonyokat. Amikor utána elismeréssel gratuláltam bátorságához, szerényen elhárította a dicséretet azzal, hogy "tudod, én sportorvosként többet engedhetek meg magamnak,

mint egy átlagpolgár". Első fellépésével máris megnyerte sokunk szimpátiáját!

A következő években Frenkl Róbert visszatérő résztvevője és időről-időre előadója volt Szabadegyetemünknek. Hozzá kell tennem: nagyon szívesen látott, figyelmesen hallgatott, a résztvevők szeretetével körülvett előadója. Ugyanakkor ő is - saját szavai szerint - a konferenciáinkon tapasztalt józan és toleráns légkörben már az első alkalomtól kezdve otthon érezte magát. Barátságunk a 80-as években egyre mélyült. Frenkl Róbert a Szabadegyetem 33. évére visszatekintő kötetünkben "intellektuális szerelemről" beszélt, mely őt a Szabadegyetemhez köti. Így természetes volt, hogy idővel a rendszeres előadásokon túl nagyobb részt vállalt a Szabadegyetem és társegyesületei vezetésében. 1997-től Könyvbaráti Körünk elnöke volt, 2004-ben pedig elvállalta magyarországi társegyesületünk elnöki tisztét. Elnöksége alatt jelentős része volt a Szabadegyetem délvidéki, kárpátaljai és felvidéki köreinek megszervezésében. Joggal írta az említett kötetben: "Az elmúlt negyedszázadban az Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem része lett életemnek."

Frenkl Róbert a Szabadegyetem 2008-as, a délvidéki Bizovácban tartott konferenciáján (Deák Péter felvétele)

Erre a Szabadegyetem büszke lehet! És hálás mindazért, amit vezetői és konferenciáinak résztvevői Frenkl Róberttől kaptak, amit tőle tanulhattak. A józanságot, a türelmet azok irányában is, akik más véleményen vannak - de a saját meggyőződés feladása nélkül. A párbeszédre, megegyezésre törekvést - de a szélsőséges eszméknek, erőszakos módszereknek tett engedmények nélkül. Robi bölcs humora, amely sosem volt sértő, hanem öniróniával párosult, nagyon fog nekünk hiányozni. Nélkülözni fogjuk kompromisszumkészségét, gyakorlatiasságát, nemcsak közvetítő, de kiegyenlítő szerepét. Mindez előfeltétele a megélt demokráciának. De Robinál ez nem pusztán mélyen demokratikus meggyőződésből, hanem keresztény hitén alapuló szeretetéből is fakadt. Nem ok nélkül tartotta őt, a laikus teológust, a svájci református esperes Bárczay Gyula, volt elnökünk, korunk egyik legmeggyőzőbb magyar igehirdetőjének, akit többször kért fel áhítat tartására konferenciánkon.

Nem az én feladatom, hogy Frenkl Róbertnek a Magyarországi Evangélikus Egyházban, különböző vezető tisztségekben folytatott tevékenységét

méltassam, ezt bizonyára megteszik mások. De a Szabadegyetemnél is figyelemmel és tisztelettel kísértük a 80-as években az Egyház reformját szorgalmazó "Testvéri Szó" mozgalomban és a híres Fasori Gimnáziumnak egyházi tulajdonba való visszaadásáért folytatott küzdelemben vállalt szerepét. Az Egyház megújulása jeleként örömmel fogadtuk országos felügyelővé történt megválasztását 1989-ben, mely tisztét 2006-ig gyakorolta.

A Protestáns Szabadegyetem létjogosultságát, ma még inkább mint valaha, abban látom, hogy a józan párbeszédre, az egymás meghallgatására, az egymástól tanulásra való készség példájával lépjen fel a magyar közéletben mutatkozó megosztottság, türelmetlenség, gyűlölködés légkörével szemben. Frenkl Róbert halálával súlyos csapás ért bennünket. De mert halottunknak szívügye volt a Szabadegyetem, akkor őrizzük meg emlékét méltóan, ha az ő szellemében folytatjuk munkánkat. Így lesz "az igaznak az emlékezete áldott" (Péld 10,7).

Dr. Szöllősy Pál, Pfaffhausen/Svájc

Konfirmandus hétvége Révfülöpön

A Soproni és Harkai Evangélikus Gyülekezetek fiataljaival közösen vettek részt konfirmandusaink a gyülekezeteink által szervezett konfirmációs hétvégén. A Balaton északi partján, Révfülöpön lévő Ordass Lajos Evangélikus Oktatási Központban került megrendezésre ez a hétvége 2010. március 12-14. között.

Péntek délután és este ismerkedéssel, közösség-építéssel telt. Szombat délelőttre került a program tartalmi súlypontja: Az istentiszteleti rend alkotta a vázát a feldolgozásra kerülő témáknak, amelyek e rend sorrendjében kerültek bemutatásra. Így lehetőségünk volt kereszténységünk hangsúlyos témáit megjeleníteni, mint az istentisztelet szerepe és jelentősége életünkben, az egyházi esztendő, a gyónás - feloldozás jelentősége,

a zene és az ének szerepe az istentiszteleten, az imádság, a Szentírás, a keresztség és az úrvacsora, a hit egyéni és közösségi megvallása és megélése, az áldás. Gabnai Sándor, Volker Menke és Menkéné Pintér Magdolna soproni, Wagner Szilárd harkai és Dr. Hafenscher Károly lelkészek voltak ebben konfirmandusaink segítségére.

Délután a Tihanyi Apátságot tekintettük meg, valamint egy kis szabadidő is rendelkezésünkre állt. Az időjárás is mellettünk állt; ez volt az első igazán szép, bár kissé szeles de napos tavaszi hétvége a Balatonnál.

A vacsorát követően a hat csapatba osztott fiatalok bibliaismereti versenyen vettek részt. E sorok írója állította össze a verseny feladatait Jézus példázataiból. A véletlenszerűen, színek húzása alapján kialakult csapatok a példázatok ismeretében nagy különbségeket mutattak.

Napjainkat áhítattal kezdtük és fejeztük be, vasárnap pedig istentiszteletet tartottunk. Így a szombati nap „tananyaga” vasárnap átélt élménnyé alakulhatott. Az Élet Kenyere vasárnapján (Bőj 4.) az öt kenyérből és két halból jóllakó sokaságról szolt az igehirdetés tanúsága.

Örültem annak, hogy konfirmandusaink nagyon jól érezték magukat. Közösséget és tartalmat adott számukra ez a pár nap. Olyannyira, hogy a korábban általam félve megemlített soproni egyházkerületi konfirmandus-találkozóra a következő hétvégén már mindnyájan lelkesen indultak, és meg is érkeztek oda.

Dr. Solymár Mónika

„Németül álmodom, magyar felirattal” Köváry Györgyre emlékezünk

Köváry Györgyről (Georg Kövary), a Bécsben élő magyar származású kabarészerző, konferanszié, író, újságíró és műfordítóról halála évfordulóján (2009. március 07.) emlékezünk meg életútjának ismertetésével és a sikeressé vált „Humor és Magyar” című könyvéből való részletekkel.

Köváry György 1922-ben született Budapesten. Édesapja, Köváry Gyula (1884-1967) színész és a magyar kabaré egyik megalapítója, aki a 20-as évek végén Berlinben játszik a színpadon, így fia a német fővárosban végzi az általános iskolát. A gimnáziumi évek azonban már Budapesten találják, így a kétnyelvűség természetes velejárója lesz életének.

Filmdramaturg a MAFILM-nél és a szinkrongyárban, amikor egy írókat és művészeket szállító Dunai hajóval 1956-ban – hat héttel a forradalom kitörése előtt - elhagyja az országot. Bécsben telepedik le, ahol nyelvtudása és ismertsége révén rögtön alkalmazza a Kurier. Csak rövid ideig volt azonban a napilap munkatársa, független újságíróként, íróként, konferansziéként, film- és színházi kritikusként folytatta kulturális és irodalmi tevékenységét. Regényeket, hangjátékokat, forgatókönyveket, film- és színházi kritikákat ír, Molnár Ferenc életművével foglalkozik. Különösen a Kurirban és a Pester Lloydban jelennek meg cikkei. Magyar szerzők írásait fordítja németre, többek között Göncz Árpád, Szakonyi Károly és Déry Tibor munkáit. Egyoldalúság itt sem jellemzi; osztrák szerzők művei is megjelennek fordításában.

A bécsi kabaré és színházi élet szereplője, nevéhez fűződik a „Theaterring des Kurir” akció, amelyben a napilap egész színházi előadásokat vásárolt meg, így a jegyeket kedvezőbb áron adhatta tovább a színházlátogatóknak. Kabaré- és színházi előadásokat, jazzkoncerteket szervez, a jazz hírességei, mint pl. Ella Fitzgerald vagy Louis Armstrong a szervezésében megrendezésre kerülő koncerteken lépnek fel Bécsben.

1984-ben kerül a könyvesboltokba az „Ein Ungar kommt selten allein” (Egy magyar ritkán jön egyedül) című könyve, amely azóta kilenc kiadást ért meg. A magyarság szokásait, furcsaságait és erényeit, nemzeti büszkeségét és kisebbségi komplexusait foglalja össze ironikus-szellemes formában. Magyarra is lefordította-átdolgozta a szerző e művét, amely „Humor és Magyar” címmel 1999-ben jelenik meg Budapesten. Molnár Gál Péter írja e könyvről: „Meghökentő telefonkönyvét tárja elénk a külföldön híressé lett magyaroknak vagy titkos magyaroknak, főpapoktól zongoristákon át golyóstoll-

feltalálókön keresztül természetesen filmcsinálókig és politikusokig. Csipkelődéseit, iróniáját, kajla kajánosságait honszeretet hatja át. Köváry hazafias humorista Bécsben.” Maga a szerző „szatirikus szakkönyvként” határozza meg művét, amely „a magyarság rövid életrajzi vázlata a humorista szemével nézve”.

Munkásságáért, Ausztria és Magyarország közötti kultúrák közvetítéséért több elismerést is kapott, így tulajdonosa a Karl-Renner díjnak, a Magyar Köztársasági Érdemrend lovagkeresztjének és a tudományért és kultúráért Ausztriai Érdemkeresztnek.

Élete utolsó éveiben súlyos betegségekkel kellett szembenéznie. Felesége, 1987 óta hú társa, a német származású Brigitte Garzarolli-Thurnlackh haláláig kitartóan ápolta. Gyülekezetünkkel is kapcsolatban állott, felnőttként választotta az evangélikus egyházhoz való tartozást. Temetésén Pál apostol szeretethimnuszának ismert igéi hangzottak: „Mert most tükör által homályosan látunk, akkor pedig színről-színre; most töredékes az ismeretem, akkor pedig úgy fogok ismerni, ahogyan engem is megismert az Isten. Most azért megmarad a hit, a remény, a szeretet, e három; ezek közül pedig a legnagyobb a szeretet.” (1Kor 13,12-13)

„Ha eddig még nem mondtam volna: tisztában vagyok vele, hogy sosem szabad általánosítani. Kivéve egy szatirikus szakkönyvben, amely ugyan vadházasságban él a tudománnyal, de választottját szeretőjével, a szépirodalommal csalsa.

Különben sem mindenki általánosít, aki tipizál. Elvégre létezik egyfajta népkarakter, amely egy náció egyéneinek jelleméből áll össze. És minden egyes magyarnak van saját jelleme. Némelyiknek több is.

A magyar karakterre az a jellemző, hogy állandó változásnak és alkalmazkodásnak van alávetve. Ezen nem opportunizmus értendő. Ugyan, melyik nép, melyik nemzet van felvértezve a történelem viszontagságai ellen; melyikről pattannak le az események, ha a história hirtelen fordul egyet, és hirtelen annak az ellentéte érvényes, ami tegnap még elő volt írva? Erkölesileg elítélendő, de emberileg bizonyos fokig érthető, ha egy-egy ország címerében a hagyományos szárnyas (turulmadár, büszke sas, griffmadár stb.) helyett átmenetileg a szélkakas rak fészket.

Amit mondani akarok, lényegében ennyi: a magyar ember jellemvonásai hemzsegnének az ellentmondásoktól, és ezért alig ismerhetők föl első látásra. Jellemünk fő tulajdonsága nem ez vagy az, nem emez vagy amaz, hanem ez is meg az is. A magyar lélek ambivalens.”

„...Mit tudunk történelmi és lingvisztikai tudományossággal nyelvünkről? Annyit, hogy az urá-altaji nyelvcsoport finnugor nyelvcsaládjához tartozik. Vogul, osztják, votják, mordvin, cseremis, zürjén rokonainktól kétezer éve váltunk el. („Testvértelen ága nemének”, írta Kölcsey.) Későbbi eredetű a török beütés. Az ogur leigázta az ugort, a törökös, barna lovas nép a kék szemű, szőke gyalogos népet. Az ő nyelvük győzedelmeskedett, mert többen voltak. (A magam részéről ebből két tanulságot vonok le. Az egyik: lovas népi hírünk nem vezethető vissza eredetünkig. A másik: mindig mások voltak többen, mint mi, magányos árvák.)

Annak, aki nyelvi eredetünket 1770-ben felkutatta, a neve kissé panaszosnak hangzik: Sajnovics János.

Panaszkodjunk tovább... Egész történelmünk folyamán nyelvünk fennmaradásáért küzdöttünk, szláv, latin, német, török behatás, sőt elnyomás ellen. A szláv veszély a honfoglalástól kezdve fenyegetett. A latin a kereszténység fölvetelével. A német a Habsburgok uralma alatt. A török volt a legtoleránsabb: habár átmenetileg százötven esztendeig tartózkodott hazánk területén, sohasem követelte a töröknyelv-oktatás bevezetését a magyar iskolákban. (Ezzel az adalékkal Kodály Zoltán példálózott a szovjet megszállás alatt!)

Volt idő, amikor harcunkban az egyik ránk erőszakolt nyelvet hívtuk segítségül a másik ellen. Az

elnémetesedés elleni pajzsunk például a latin volt. Egy előtt megobstruáltunk egy halott nyelvvél.

Később újra a latin ellen kellett fordulnunk, ezúttal anyanyelvünkön. A reformáció korában diadalmaskodtunk első bibliafordításunkkal.

Eljött az idő, amikor ijedten észleltük, hogy nyelvünk parlagivá vált. Alkalmatlan az új korszak fogalmainak, találmányainak a kifejezésére. A nyelvújítók, élükön Kazinczy Ferencsel munkához láttak. Akkoriban „fordította” Barczafalvi Szabó Dávid az *univerzítás* szót úgy, hogy *mindeménnyedelem*. A hónapok a francia forradalom naptárának mintájára olyan neveket kaptak, mint *mustonos*, *gyümölcsönös*, *fagyláros*, *zuzonos* és így tovább. Ami nem ötlük szemünkbe, amin nem mosolyogunk a nyelvújítókra gondolván, az nyilván beolvadt nyelvünkbe, mert találó vagy legalábbis elfogadható volt. Ami fennmaradt, mert szép és igaz, mindaz igazolja Kazinczy Ferenc fogalmazását: „Nyelvében él a nemzet!”

Életben maradtunk, mert nyelvünk fennmaradt, túlélte minden idegen befolyást. Pedig 1844-ig a latin volt a hivatalos nyelv Magyarországon, és még jóval tovább a német a köznyelv. Nem hagytuk elnyelni magunkat tőlük – mi olvastottuk őket magunkba. Ma már megállapíthatjuk, hogy végeredményben gazdagították nyelvünket.

Köztudomású példának okáért, hogy az *iskola* szót a latin *scola* kifejezésből vettük át. Kevésbé ismert a gyakorta használt *persze* latin eredete. (*Per se* = önmagáért, azaz magától értődik.)

Nem egy zamatosan magyarosnak hangzó szóról derül ki, hogy német adomány. (Vagy csenemény?) Ilyen az *elsomfordál* = *er ist schon fort*. (...)

Természetesen nemcsak mi vettünk át szavakat másoktól – mi is gazdagítottuk a világot magyar eredetű kifejezésekkel. (...)

A *kocsi* szolgált az angol *coach* meg a német *Kutsche* mintájául. Nem csoda, hiszen a történelemben az első efféle alkalmatosságot Kocs magyar faluban eszkábálták össze.

A *hallo* – magyaros pontossággal: halló – szócska, amelyet a világ minden táján minden egyes telefonáló emberfia a kagylóba mond (kivéve az olaszokat, ők a pronto hívei), szintúgy magyar származású. Puskás Tivadar, akivel feltalálóink körében még el fogok hencegni az olvasónak, telefonközpontjának premierjén így jelentkezett:

- Hallom!

Ebből lett a nemzetközi *hallo*.

Méltán lehetünk büszkék mindarra, amit a világnak ajándékoztunk, nyelvünk útján is. A külföldön élő magyarok elsősorban nyelvükre büszkék. Történelmi határainkon túl ez nemcsak anyanyelvünk, hanem hazánk is.”

„A hit és az öröm jelei ezek az alkalmak.” – A női munkaterület

Az Ausztriai Evangélikus Egyház munkaterületeit bemutató sorozatunk ezen részében a női munkaágot (Frauenarbeit) Susanna Hackl segítségével mutatjuk be, aki a burgenlandi szuperintendenciában vezeti ezt a területet. Olyan területről van itt szó, amely évtizedek óta aktívan és tevékenyen végzi munkáját akár gyülekezeti, egyházkerületi vagy épp az Ausztriai Evangélikus Egyház országos szintjén. Az 1940-ben létrehozott munkaterület különösen Burgenlandban végzi nagyon aktívan és közösségi munkájába sokakat bevonva feladatát. A szolgálat honlapja a www.evangel.at/frauenarbeit oldalon található.

Susanna Hackl vagyok, Walbersdorfban élek, 1957-ben születtem, házas vagyok és van két gyermekünk. Christine 18 éves és Bécsben az egyetemen tanul, Hubert 16 éves és a Wiener Neustadt technikumba (HTL) jár. 1991-ig az ORF burgenlandi stúdiójában dolgoztam mint újságíró. Mióta leányunk megszületett, abbahagytam a hivatalos újságírói munkát, hogy minél több időt tudjak családomra fordítani, valamint így lehetőségem van arra is, hogy adottságaimat társadalmi munkában az egyház számára is kamatoztassam. 1991-ben alapítottam egy női kört és első női presbitere lettem a walbersdorfi részgyülekezetnek. 1998-ban iktatott be a burgenlandi szuperintendencia női vezetőjének Gertraud Knoll, az akkori burgenlandi szuperintendens. Egy évvel később a Pöttlendorfi Evangélikus Gyülekezet felügyelőjének választott, ezt a tisztséget azóta is betöltöm.

Az Ausztriai Evangélikus Egyház női munkaterületének bázisát az a kb. 450 nő adja, akik társadalmi munkában női köröket vezetnek, jótékony célú bazárokat szerveznek, képzési, továbbképzési rendezvényeket valósítanak meg, pénzt gyűjtenek szociális és fejlesztési projektekre vagy épp asszonytársaiknak segítenek az élet krízis-szituációiban. E nőknek az önként felvállalt és szívesen végzett szolgálata létfontosságú és pótolhatatlan mind a női munkaág, de mind az egész evangélikus egyház számára!

A szuperintendenciák a női munkaág szervezésére vezetőségi csoportokat és vezetőt választanak. E csoportok képezik az országos egyház női munkacsoportját. Feladatát mindenki önként és társadalmi munkában végzi. Csak a munkaág országos vezetője – Barbara Heyse-Schaefer lelkész -, a „Kenyeret az éhezőknek” akció vezetője - Eva Dürr - és egy titkárnő végzik fizetett állásban feladatukat.

Minden évben választunk egy központi témát, amely köré csoportosítjuk éves munkánkat. Mivel 2010-ben a „Kenyeret az éhezőknek” akció kerek 50. évfordulóját ünnepli, ebben az évben a „Kenyér”-téma kerül elő hangsúlyosan. „Kenyér – A test és lélek tápláléka” címmel kiadtunk egy összeállítást. Az anyag tartalmaz a kenyérről és gabonafélékről ismertetést éppúgy, mint Földünk éhezőiről, valamint pl. az úrvacsoráról is, és egy a témában kidolgozott istentiszteleti liturgiát. A „Kenyeret az éhezőknek” akció 1960-ban alakult,

elsősorban nőket és gyermekeket segítő projekteket támogat. Célkitűzése a szűkebb és tágabb értelemben értelmezett „éhség” legyőzése. Jelenleg a támogatás célterülete Latin-Amerika, de India, Pakisztán, Kambodzsa és Burkina Faso is a támogatott területek között van. Burgenlandban a loipersbachi Agnes Trimmel szervezi ezt a fejlődő országok felé irányuló fontos feladatot.

A női munkaág egy folyamatosan erősödő, kreatív és sokszínű közösség szeretne lenni. Egy közösség, amely asszonyokat hitre bátorít, ahol tapasztalatok kicserélésére nyílik lehetőség, ahol a bajban lévő nők szolidaritást tapasztalhatnak, ahol lehetőség van a világ különböző pontjain élők közötti kapcsolatok kiépítésére. Burgenland különösen jó adottságokkal rendelkezik a női munkaág aktív megszervezéséhez. Ausztriában ebben a nagymértékben falusias jellegű tartományban a legmagasabb az evangélikusok arányszáma (kb. 13 %). Burgenland vendégszeretetéről, boráról és finom süteményeiről ismert. A vendégszeretet és a jó közösségi kapcsolatok megalapozzák és megkönnyítik női körök, női napok és különböző témájú továbbképzések szervezését. A női napok (Frauentag) a burgenlandi női munkaág ajánlólevelei. Minden év tavaszán egy csütörtöki napon kerülnek megrendezésre, több száz résztvevőnk van és igyekszünk az alkalmat tartalmilag és szervezésben is jól előkészíteni. Ebben az esztendőben épp gyülekezetünk lelkészénőjét kértük fel már másodszor az ige hirdetésre. Figyelemre méltó az evangélikus nők ökumenikus kapcsolatépítési munkája is. Ennek szép példája a nők ökumenikus világimanapjának közös alkalmá.

A nők egyenjogúsága szép vízió, de sem a társadalomban, sem az egyházunkban nem realitás. Az evangélikus egyházban a férfiak és nők természetesen egyenrangúak, de ha a vezető funkciókban lévőkre tekintünk, akkor a férfiak dominanciáját kell megállapítanunk. A nők helyzete az egyházban sem más, mint a társadalomban. (Az európai országok közül Ausztriában az egyik legnagyobb az azonos beosztásban dolgozó férfiak és nők keresete közötti különbség.) Olyan egyházat szeretnénk, amely vonzó és a szeretetszolgálatot is felvállalja, amely sokszínű is lehet és a hátrányos helyzetben lévőkkel szolidáris. Olyan egyházat, amely fellép a teremtés

Absender: P.b.b.
Ungarisch-Evangelische Gemeinde
AB in Österreich
A-1060 Wien, Capistrangasse 2/15
Gefördert aus Mitteln der
Volksgruppenförderung.
Erscheinungsort: Wien
Verlagspostamt: A-1060 Wien
Zul.Nr.: GZ 02Z031072 M

Medieninhaber und Herausgeber: Ungarisch-Evangelische Gemeinde A.B. in Österreich, A-1060 Wien, Capistrangasse 2/15.
 Lelkészi hivatal telefonszáma: +43/650/58 777 12, Home page: www.evang-ungarisch.at E-mail: evang-ungarisch@chello.at
 Bankverbindung: Bank Austria Creditanstalt, A-1011 Wien, Schottengasse 6.
 BLZ 12000. Konto Nr. 0029-04191/00. IBAN: AT701100000290419100; SWIFT (BIC): BKAUATWW
 Redaktion: Dr. Solymár Mónika, Géza Schubert

védelmének érdekében és a férfiak, nők és gyermekek egyenlőségét. Burgenlandban férfi munkaág is van, férfi bibliakörök a tartomány egyes gyülekezeteiben, de ezek inkább kivételek. Természetesen alkalmainkra a férfiakat is szívesen látjuk, érkeznek is szép számmal.

Különösen az évenként megrendezésre kerülő női napok nagyon kedvesek nekem. Nagyon örülök annak, hogy itt sokféle tehetséggel megajándékozott emberrel találkozhatok. Olyan jó látni, hogy sokaknak nem mindegy, hogy hitünk továbbadásra és további megélésre kerül-e vagy sem. A hit és az öröm jelei ezek az alkalmak. A barátság ajándékát, a sok ajándék egyik legszebbjét is megélem ezeken az alkalmakon. Az évek folyamán sok-sok asszonnyal baráti kapcsolatba kerültem. E barátságoknak nagyon örülök,

számomra erőt és bátorságot, munkám iránti további bizalmat és ösztönzést adnak.

Sok erőt, energiát, szívet és lelkesedést befektetek a női munkaterület végzésébe. Azonban mindig többet kapok vissza. Sokféle női szervezetet megismerek. Burgenlandban jó kapcsolatokat ápolunk művészekkel, a gazdasági élet női szereplőivel, politikusokkal stb. Ezek a találkozások szemléletemet és látásmódotmágítják. A női munkaág továbbképzési terület is. A különböző munkamódszerek, továbbképzési rendezvények és a sokféle emberrel való találkozás mindig az újjal való találkozás élményét is megadja, és így ismereteim és életem sokféle formában gazdagítja. Köszönöm Istennek, hogy újra és újra nagyszerű nőkkel, asszonyokkal találkozhatom munkám folyamán.

Vormittagsprogramm:

Begrüßung mit Kaffee und Mehlspeisen

- 09.30 Uhr **GOTTESDIENST**
 Predigt: Pfrin. Dr. Mónika Solymár
- 10.45 Uhr **REFERAT**
 „Die Gärten meines Lebens“
 Pfin. Mag^a. Barbara Heyse-Schaefer
- 12.00 Uhr gemeinsames Mittagessen
 Kaffee und Mehlspeisen

Nachmittagsprogramm:

- 13.00 Uhr Einführung in den „Lichtweg“
 Robert Unger
- 13.15.Uhr Spaziergang „Lichtweg“
- 14.00 Uhr *Haydnchor*
Herta Schreiner liest Mundart
Steiner Christine liest Mundart
Freunde Schlosspark Eisenstadt
Kindervolkstanzgruppe Großhöflein
- 16.00 Uhr **ANDACHT mit Abendmahl**
 Pfin Mag^a. Barbara Heyse Schaefer
- Kollekte: Gottesdienst: „Frauenarbeit Burgenland“
 Andacht: Frauenarbeit Eisenstadt/Neufeld

Burgenländischer Frauentag 15. April 2010 Eisenstadt/Neufeld

„Die Gärten meines Lebens“

Ort: Eisenstadt/Großhöflein, Ödenburgerstraße 50
 Glashaus König-Unger

